

HAYVAN DAVRANIŐLARI VE REFAHI

acikogretim.biz

LBV110U

KISA ÖZET

ÜNİTE 1: DAVRANIŞ FİZYOLOJİSİ

ETOLOJİ VE TARİHSEL GELİŞİMİ

Etoloji, hayvan davranışlarını nedensel ve işlevsel olarak ayrıntılı bir şekilde inceleyen bilim dalıdır.

Hayvan davranışlarını incelemek için Tinbergen'in önemli bulduğu bu sorular şunlardır:

- Nedensellik (Davranışın nedeni nedir?): Bu sorunun cevabı hangi uyarının davranışı ortaya çıkardığı veya değiştirdiği ve hangi fizyolojik etkenin davranışın oluşumunda etkili olduğu ile ilgilidir.
- Gelişim (Ontojeni sırasında davranış nasıl gelişmektedir?): Bu soruyla ilgili çalışmalar davranışın bireysel (yaş, deneyim vb) ve çevresel faktörler sonucunda nasıl bir değişim gösterdiğini açıklamayı amaçlamaktadır.
- Evrim (Filojeni sırasında davranış nasıl gelişmektedir?): Bu soru, genellikle akraba türlerin benzer özelliklerini incelemeyi gerektiren evrime ilişkin bir sorudur.
- İşlev (Davranışın işlevi nedir?): Bu soru, davranışın hayvanın hayatta kalma ve üreme başarısına nasıl katkıda bulunduğunu tanımlamaktadır.

EVCİLLEŞTİRME

Evcilleşme, hayvanların vahşi yaşamdan insan kontrolü altındaki yaşama geçiş süreci olarak tanımlanabilir.

Evcilleştirmenin Davranış Üzerine Etkileri

Darwin evcilleştirmeyi, "hayvanların dikkate değer özelliklerinin insan yararına değiştirilmesi" olarak tanımlamıştır

MERKEZİ SINIR SİSTEMİNİN DAVRANIŞ ÜZERİNE ETKİLERİ

Davranışsal adaptasyon, çok sayıda sinirsel ve duyuşal öğenin koordinasyonuna bağlıdır. Merkezi sinir sistemi, beyin ve omuriliği kapsamaktadır.

Serebral Korteks: Beynin dış kısmına serebral korteks adı verilmektedir. Bu bölüm, öğrenme ve problem çözme gibi bilinç aktivitelerinde ve karmaşık davranışların şekillenmesinde rol oynamaktadır. Serebral korteks dört loba ayrılmaktadır:

- Frontal lop: Planlama, planlanan eylemi yapma ve hareketin kontrolünü sağlamaktadır.
- Parietal lop: Duyusal bilgilerin tercüme edildiği bölümdür.
- Oksipital lop: Görsel bilgilerin tercümesinde rol oynamaktadır.
- Temporal lop: İşitme ile ilgili bilgilerin işlenmesinden sorumludur. Temporal lop limbik sisteme bağlantılı bir bölüm olup duyuşal bilgiler burada işlenmektedir.

Limbik Sistem: Limbik sistem beynin, duyguların deneyim ve ifadesinde, öğrenme ve hafızada rol oynayan ve birçok nöral yapıyı birlikte içeren kısmıdır.

Talamus: Duyusal uyarıları ve duyuşal cevapları alarak vücuttaki, limbik sistemdeki ve beyin korteksindeki işleyişlerini düzenlemekte, aynı zamanda hayvanın belirli bir zamanda belirgin bir şey üzerine yoğunlaşmasını sağlamaktadır.

Hipotalamus: Yeme-içme, üreme, kan basıncı ve vücut ısısı gibi çeşitli homeostatik fonksiyonların, uyku ve uyanma siklusunun düzenlenmesi ve endokrin sistemin kontrolünde rol oynamaktadır.

Amigdala: Duyusal öğrenmede merkezi bir rol oynar. Hayatta kalmaya ilişkin cevapları bu kısım başlatmaktadır.

Singulat girus: Duyuların ifade edilmesinin yanı sıra motor aktivitenin kontrolünde de önemli bir bölgedir.

Septum: Septal bölge, limbik sistemin seksüel davranışla ilişkili deneyimlerine aracılık eden kısmıdır

Retiküler Formasyon: Retiküler formasyon beyin kökünde bulunan, medulla oblongata'dan talamus'a kadar uzanan ve esas görevi sinirsel uyanıklık ve alarm durumlarının sürdürülmesi olan önemli bir kısımdır.

ENDOKRİN (HORMONAL) SİSTEM VE FEROMONLARIN DAVRANIŞ ÜZERİNE

ETKİLERİ Hormonlar

Sinir sistemi ve endokrin sistem her ne kadar vücut içinde farklı rollere sahip olsalar da görevlerini tam olarak yerine getirebilmek için birbirleriyle çok yakın ilişki içinde çalışmalarını gerekir.

Feromonlar

Eğer bir hayvandan salgılanan kimyasal, diğer bir hayvanın davranışını etkiliyorsa o kimyasal feromon adını alır. Feromon, Yunanca "hormon taşıyan" anlamına gelmektedir.

DİNLENME VE UYKU

Dinlenme ve uyku, bütün sağlıklı hayvanlar için temel ihtiyaçtır ve hayvanın yaşamında kritik bir öneme sahiptir. NREM uykusu beynin uykusu olarak adlandırılır. EEG'de oluşan çukurlarda canlıyı uyandırmak zordur ve bu çukurlar NREM'i göstermektedir. Kişisel olarak değişmekle birlikte genellikle NREM dört ayrı bölüme oluşur.

- Birinci bölüm: Uykulama dediğimiz ve EEG'de alfa dalgaları ile karakteristik olan periyottur.
 - İkinci bölüm: Gerçek uykunun en hafif dönemidir. Bu dönemde kalp atımları yavaşlar ve vücut ısısı düşer.
 - Üçüncü bölüm: Genellikle uykunun başlamasından 30-45 dakika sonra başlamaktadır
 - Dördüncü bölüm: Derin uyku halidir. Vücudun en iyi şekilde dinlendiği ve onarım işlerini yaptığı uyku bölümüdür
- REM uykusu ilk olarak 1796'da Alford Chabert tarafından sığırlarda belirlenmiştir ve canlılar için oldukça önemlidir.

Dinlenme Davranışı

Sığır ve koyunlar ruminasyon sırasında dinlenme davranışı sergilese de gün içinde ruminasyon ya da otlama davranışı göstermeden geçirilen uyanık ve ayakta dinlenme evreleri vardır.

ÖĞRENME

Öğrenme en basit şekli ile deneyimin takip eden davranış üzerindeki etkisi olarak tanımlanabilir.

Öğrenme Çeşitleri

Öğrenme çeşitlerini açıklamak için öncelikle *refleks* kavramının tanımının yapılması gereklidir. Descartes, insanların mekanik ve sinir sistemlerini birleştirme açısından refleks konseptini ilk kez ortaya koyan kişidir. Descartes'a göre, duyularımız ve kaslarımız birbirlerine karmaşık bir sinir ağı ve "can ruhları" akışı ile bağlıdır.

İlişkisel Olmayan Öğrenme

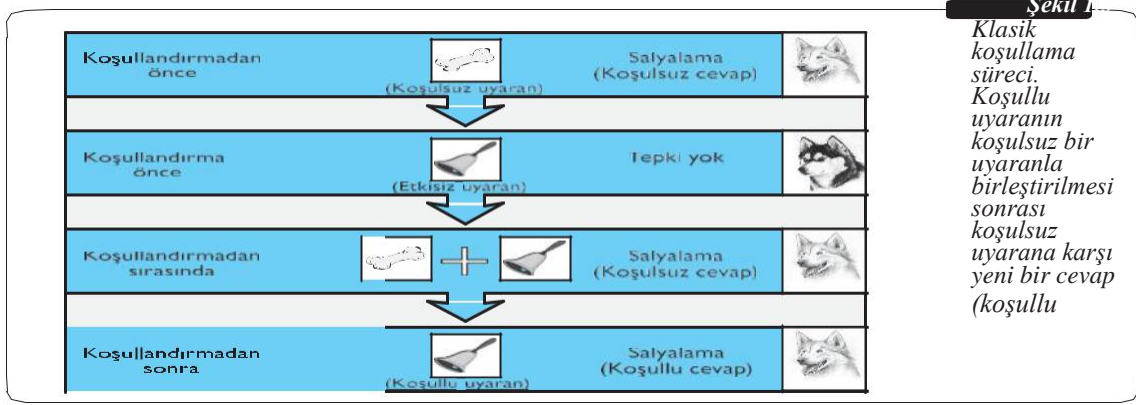
İlişkisel olmayan öğrenmenin, alışkanlık ve duyarlılaşma olmak üzere iki çeşidi vardır.

Alışma: Öğrenmenin en basit formudur.

Duyarlılaşma: İlişkisel olmayan öğrenmenin diğer bir çeşididir. Duyarlılaşmada, hayvan duyuşsal olarak yüklü bir uyarıcı veya durumla karşı karşıyadır

İlişkisel Öğrenme

İlişkisel öğrenme, canlının iki olay arasında ilişki kurarak öğrendiği bir öğrenme çeşididir.

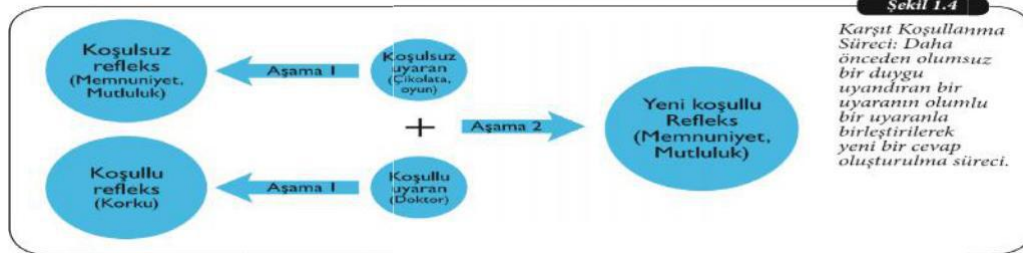

Pavlov'u da içeren birçok bilim adamı klasik koşullanmaya ilişkin birçok olgu ortaya koymuştur:

Sönme: Bu olguya göre, koşullu uyaran birkaç kere koşulsuz uyarı ile birlikte sunulduğunda, koşullu cevap aşamalı olarak ortadan kalkmaktadır.

Karşıt Koşullanma: Karşıt koşullanmanın ana prensibi, koşullanmış cevabı ortadan kaldırmak ve o cevabı uyandıran koşullu uyarı ile değişik bir cevap oluşturan koşulsuz uyarıyı eşleştirmektir.

DİKKAT! Karşıt koşullandırma yaparken koşulsuz uyarının koşullu uyarıdan daha güçlü bir uyaran olması önemlidir. Örneğin yukarıdaki örnekte çocuğun çikolataya olan ilgisinin doktor korkusundan daha fazla olması gerekmektedir.

Generalizasyon: Bu olguya göre, koşullanma süreci tamamlandıktan sonra koşullu uyarıya benzeyen herhangi bir uyaran, daha önce koşulsuz uyarı ile eşleştirilmemiş bile olsa koşullanmış cevabı ortaya çıkarabilir.

Koşullandırılmış Duyusal Cevaplar: Davranışçılık kuramının kurucusu John B. Watson, bebeklerde korkuyu koşullandırma çalışmalarını ortaya koyan ilk psikologlardandır. Rosalie Raynor ile birlikte çalışan Watson, Albert B. adında 11 aylık bir bebeği laboratuvar farelerinden korkmaya koşullandırmıştır.

Edimsel Koşullanma: Klasik koşullanmanın aksine aktif bir süreçtir. Ortaya konulması beklenen davranış, olumlu bir sonuç elde etmekte etkili olduğu için canlı tarafından sergilenmektedir.

Şekillendirme: Hayvanın arzu edilen cevabı göstermemesi veya nadiren göstermesi durumunda, bu arzu edilen cevaba oldukça yakın örneklerin pekiştirildiği bir tekniktir.

Sönme ve Kısmi Pekiştirmenin Programları: Klasik koşullanmadaki sönmeye benzer şekilde, edimsel koşullanmadaki sönme de edimsel olarak koşullanmış cevabın aşamalı olarak ortadan kalkması demektir.

Pozitif Pekiştirme, Negatif Pekiştirme ve Ceza

Öğrenme metotları içerisinde yer alan ve günlük yaşamda sıklıkla karşılaşılan diğer kavramlar ise *pozitif pekiştirme, negatif pekiştirme ve ceza*dır.

Pozitif pekiştirme: Edimsel bir koşullandırma sürecidir. Diğer bir deyişle, canlıya beklenen cevap verildiği takdirde ödüllendirilmesidir.

Negatif Pekiştirme: Caydırıcı bir uyarının kullanılmasına bağlı olarak, istenilen cevabın elde edilmesi sonucu caydırıcı uyarı uygulamasının ertelenmesi işlemidir.

Ceza: Genel olarak caydırıcı bir uyarının, arzu edilmeyen davranışın tekrarlanmasını engellemek amacıyla davranış

sergilenirken veya sergilendikten hemen sonra uygulanması olarak bilinmekle birlikte, bu tanım pozitif ceza kavramını kapsamaktadır.

Bu Özetin tamamını,Çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/hayvan-davranislari-ve-refahi-lbv110u?search=Lbv110U>

